

Зяневіч Алеся Мікалаеўна,

намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце, настаўнік беларускай мовы і літаратуры вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі Дзяржаўнай установы адукацыі “Сярэдняя школа № 43 г. Мінска”

СЦЭНАРЫЙ ІНТЭРАКТЫЎНАЙ ГУЛЬНІ “СЛАВУТЫЯ КЛАСІКІ” (ІХ-ХІ КЛАСЫ)

Ладзячы мерапрыемствы з нагоды юбілею пісьменнікаў, асабліва класікаў, міжволі задумваешся над тым, што трэба сёння маладому чалавеку ведаць пра таго, кім ганарыцца наша краіна, імем каго названы вуліцы і бібліятэкі, тэатры. Як эфектыўна матываваць нашых вучняў? Практыка паказвае, што дзейснай формай у пазакласнай працы нават у старэйшым школьным узросце застаецца інтэрактыўная гульня. Менавіта спаборніцкі запал, камандная праца, “мазгавы штурм” прывабліваюць дзяцей. Адначасова гульня дапамагае настаўніку ствараць сітуацыю поспеху, садзейнічае фарміраванню неабходных сучаснай асобе кампетэнцый. Прапанаваная ніжэй распрацоўка накіраваная найперш на актуалізацыю ды паглыбленне ведаў аб жыцці і творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа. Да таго ж, інтэрактыўная гульня “Славутыя класікі” (ІХ-ХІ класы) вучыць навучэнцаў творча падыходзіць да рашэння праблем, прымяняць свае веды на практыцы ў нестандартнай сітуацыі, супастаўляць і заўважаць істотныя мастацкія дэталі, прымушае ставіць перад сабой істотныя пытанні маральнага характару. Пры гэтым гледачы і ўдзельнікі гульні атрымліваюць дадатковую інфармацыю праз адпаведныя відэаматэрыялы, створаныя вучнямі.

Мэта: стварыць умовы для паглыблення ведаў пра жыццё і творчасць Янкі Купалы і Якуба Коласа, садзейнічаць развіццю уменняў даследчай дзейнасці ў галіне літаратуразнаўства, спрыяць выхаванню павагі да літаратурнай спадчыны.

Абсталяванне і матэрыялы: мультымедычная ўстаноўка, прэзентацыя для гульні, карткі з нумарамі каманд, карткі з баламі, пратакол гульні, чырвоныя карткі.

Ход мерапрыемства

1. Уступнае слова вядучага

- Гэту інтэрактыўную гульню мы прысвячаем 135-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа – нашых славурых класікаў. Яны зрабілі вялікі ўклад і ў нашу літаратуру, і ў мову, і ў тэатр, і ў публіцыстыку...І за гэта мы павінны падзякаваць нашым песнярам. Кажуць, што калі загараецца зорка, то гэта некаму трэба. Нашай зямлі неабходна было, каб засвяцілі яскрава адразу дзве зіхатлівыя зоркі, якія сваім святлом увесь час клічуць нас, беларусаў, да лепшага жыцця, даюць сілы змагацца за шчасце. Дзякуй ім за мудрасць і адданасць.

*Гучыць песня “Мой родны кут” у выкананні вучняў.

2. Знаёмства з правіламі гульні.

- Віктарына праводзіцца ў два туры.
- I тур уключае 5 тэм па 6 пытанняў (ад 10 да 60 балаў).
- Кожная з пяці каманд выбірае пытанне адпаведна тэме і колькасці балаў.
- Пытанне чытае вядучы.
- Адказвае тая каманда, якая выбірала пытанне. Калі адказ гэтай каманды быў няправільным, права адказаць на пытанне атрымлівае тая каманда, якая першай падняла чырвоную картку.
- Каманды адказваюць па чарзе.
- У фінал выходзіць 3 каманды, якія набралі найбольшую колькасць балаў.

3. Знаёмства з членамі журы.

*Крытэрыі ацэнкі для журы

- Каманда, якая правільна адказала на пытанне, зарабляе вызначаную за гэта пытанне колькасць балаў.
- Калі каманда адказала на пытанне няправільна, яна губляе вызначаную за пытанне колькасць балаў.

- Журы ўважліва сочыць за тым, якая каманда першай падымае чырвоную картку.

- Журы запісвае ў пратакол тую суму балаў, якую каманды губляюць.

- У канцы тура каманды вяртаюць журы карткі з набранымі баламі, журы падлічвае і абвешчае вынікі.

4. Тур I

Якуб Колас. Біяграфія

10 Сапраўднае прозвішча? (Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч)

20 Дзе пахаваны Якуб Колас? (У Мінску на Вайсковых могілках)

30 Дзе знаходзіўся Якуб Колас у гады Вялікай Айчыннай вайны ў эвакуацыі? (Ташкент)

40 Як называецца вёска, у якой Якуб Колас вучыўся ў школе? (Мікалаеўшчына)

50 Якую пасаду займаў Якуб Колас у час працы ў Акадэміі навук? (Віцэ-прэзідэнт)

60 Як завуць малодшага сына Якуба Коласа? (Міхась Канстанцінавіч Міцкевіч)

Янка Купала. Біяграфія

10 Сапраўднае прозвішча? (Іван Дамінікавіч Луцэвіч)

20 Дзе пахаваны Янка Купала? (У Мінску на Вайсковых могілках)

30 Дзе знаходзіўся Янка Купала ў гады Вялікай Айчыннай вайны ў эвакуацыі? (Масква)

40 На якой мове пачынаў пісаць Янка Купала? (На польскай)

50 Хто быў пачынальнікам стварэння музея Янкі Купалы ў Мінску? (Жонка Уладзіслава Францаўна Луцэвіч)

60 У якім годзе Янка Купала быў перазахаваны ў Мінску? (1962)

Якуб Колас. Паэмы

10 Які твор Якуба Коласа называюць энцыклапедыяй беларускага жыцця? (“Новая зямля”)

20 Хто з’яўляецца прататыпам дзядзькі Антося з паэмы “Новая зямля” Якуба Коласа? (Дзядзька Якуба Коласа Антось)

30 Пра якую паэму Рыгор Шырма сказаў, што гэта “гімн маладосці, таленавітасці, маральнай сіле”? (“Сымон-музыка”)

40 З якога твора гэты ўрывак ?

Купіць зямлю, прыдбаць свой кут,

Каб з панскіх выпутацца пут,

І там зажыць сабе нанова:

Свая зямля – вось што аснова !   (“Новая зямля”)

50 З якога твора гэты ўрывак ?

Панёс ён людзям песень дар –

Агонь душы і сэрца жар.

Панёс пяснярскай каляінай.   (“Сымон-музыка”)

60 Якую мясціну, дзе прайшло дзяцінства Якуба Коласа, прыгадвае аўтар у гэтых радках з “Новай зямлі”?

Дзень добры, новая мясціна!

Спаткай ты нас, як маці сына

Па часе доўгае разлукі,

І разгарні прыветна рукі... (Альбуць)

Янка Купала. Паэмы

10 Як называецца паэма Янкі Купалы пра паходжанне назвы горада Магілёва? (“Магіла льва”)

20 Якая паэма Янкі Купалы расказвае пра лёс і прызначэнне мастака? (“Курган”)

30 Якая паэма Янкі Купалы пачынаецца словамі :

Паміж пустак, балот беларускай зямлі,

На ўзбярэжжы ракі шумнацечнай,

Дрэмле памятка дзён, што ў нябыт уцяклі, -

Удзірванелы курган векавечны ?   (“Курган”)

40 Рамантычныя паэмы Янкі Купалы – гэта “Курган”, “Яна і я”, “Бандароўна” і .... Якая паэма не названа? (“Магіла льва”)

50 З якой паэмы Янкі Купалы гэтыя радкі :

Хараства такога ў свеце

Не было, не будзе;

Аб ёй людзі гаварылі,

Як аб нейкім цудзе? (“Бандароўна”)

60 Якая паэма Янкі Купалы напісана па матывах украінскай народнай песні? (“Бандароўна”)

Якуб Колас. Трылогія “На ростанях”

10 Назавіце кнігі, з якіх складаецца трылогія “На ростанях”? (“У палескай глушы”, “У глыбі Палесся”, “На ростанях”)

20 Хто з’яўляецца прататыпам галоўнага героя трылогіі “На ростанях” Андрэя Лабановіча ? (Якуб Колас)

30 Каго Якуб Колас называе “найпрыгажэйшаю палескаю кветкаю”? (Ядвісію)

40 Каму належаць словы: “Гэта ж я такая калючая, як грушка, таму што я дзікая”? (Ядвісі)

50 Каму з герояў твора належаць словы: “Трэба знайсці ў жыцці нешта такое, што давала б сэнсу гэтаму жыццю...”? (Алесь Садовіч)

60 Як называецца кінастужка, знятая па матывах трылогіі Якуба Коласа “На ростанях”? (“Першыя выпрабаванні”)

5. Падвядзенне вынікаў I тура, дэманстрацыя відэароліка “Якуб Колас-пейзажыст”

6. Тур II. Фінал

Коласазнаўства

10 Што атрымаў Якуб Колас ад бацькі за першы верш? (Срэбны рубель)

20 Дзе знаходзіцца Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр імя Якуба Коласа? (У Віцебску)

30 Які твор Якуба Коласа называюць “кнігай жыцця”? (“Казкі жыцця”)

40 Хто аўтар скульптуры-бюста Якуба Коласа? (Заір Азгур)

50 Пра якое месца Якуб Колас так гаворыць:

“Пры шляху шырокім,

Дзе стаіць камора,

Я на свет радзіўся пад глухі шум бору...”? (Акінчыцы)

60 Хто выконвае песню на словы Якуба Коласа “Мой родны кут”? (“Песняры”)

Купалазнаўства

10 Чаму Янка Купала абраў сабе такі псеўданім ? (Нарадзіўся на Купалле)

20 Якім творам Янкі Купалы адкрываецца тэатральны сезон у Беларускаім дзяржаўным драматычным тэатры імя Янкі Купалы? (“Паўлінка”)

30 Першая выканаўца ролі Паўлінкі ў аднайменнай камедыі Янкі Купалы? (Паўліна Мядзёлка)

40 Хто аўтар скульптуры-бюста Янкі Купалы? (Заір Азгур)

50 Назавіце п’есу Янкі Купалы, якая не перадрукоўвалася амаль 60 гадоў. (“Тутэйшыя”)

60 Хто напісаў музыку да верша Янкі Купалы “Спадчына”? (Ігар Лучанок)

Афарызмы

10 Ніколі, браткі, не забуду,

Што чалавек я, хоць мужык. (Я.Купала. “Мужык”)

20 Не скуеш толькі дум ланцугамі (Я.Купала. “Курган”)

30 Добра быць у дарозе, якую ты сам сабе выбіраеш. (Я.Колас. “На ростанях”)

40 Мой родны кут, як ты мне мілы!

Забыць цябе не маю сілы! (Я.Колас. “Новая зямля”)

50 Курганоў, магіл без ліку

Накапаюць людзі, -

Усё схаваюць – шчасце, волю, -

Праўда жыці будзе. (Я.Купала. “Курган”)

60 І зямля свой твар мяняе... (Я.Колас. “На ростанях”)

7. Падвядзенне вынікаў II тура, абвяшчэнне пераможцы, віншаванне, узнагароджанне, выступленне членаў журы.

8. Дэманстрацыя відэасачынення “Янка Купала – мой дарадчык”